

Mănăstirea Bistrița

Monument istoric. LMI VL-II-a-A-09666

sat BISTRIȚA; comuna COSTEȘTI

Vedere Generală, de Sus

Biserica Mănăstirii, Fațadă Vest

Biserica Mănăstirii, Fațadă Est

Ctitori: frații Craiovești – Barbu, Pîrvu, Danciu și Radu

An construcție sau atestare istorică: Datare, 1494, ref.1519,1683-1688, 1847-1856 – conform LMI 2010

Scurtă prezentare a lăcașului de cult: Mănăstirea ce poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului” este situată la poalele muntelui Arnota, pe malul drept al râului Bistrița. Ctitorie a boierilor Craiovești, datând din jurul anului 1440, Mănăstirea Bistrița se înscrie între străvechile vetre monahale vâlcene. Prima atestare documentară a mănăstirii se păstrează în „Hrisovul de danie”, aparținând lui Vlad Vodă Calugărul, la 16 martie 1494. În 1497, marele ban Barbu Craiovescu, a adus de la Constantinopol moaștele Sfântului Grigorie Decapolitul (780-842 d.Hr.), originar din Decapolia, Asia Mică, mare apărător al dreptei credințe împotriva ereziei iconoclaste. Sicriul din argint aurit cu moaștele sfântului este dania lui Constantin Șerban Basarab, zis Cârnel (1654-1658) și a soției sale doamna Bălașa, fiind lucrat la Brașov în anul 1656. Biserica adăpostește racla cu sfintele moaște în partea stângă a naosului.

Prima ctitorie a fost puternic avariată de o expediție armată a lui Mihnea cel Rău, în 1509. După înlăturarea acestuia, banul Barbu, întors din pribegie, reface sfântul lăcaș cu sprijinul lui Neagoe Basarab (1519).

Pictura bisericii a fost atribuită meșterilor Dumitru, Chirtop și Dobromir, de numele acestora legându-se fresca Mănăstirii Dealu și executarea lucrărilor în piatră la ansamblul Curtea de Argeș. Astăzi se mai păstrează din ctitoria Craioveștilor biserica Bolniței (1520). Bisericiuța este închinată „Schimbării la față”, având o impresionantă frescă interioară în tradiția paleologă târzie, când începeau să pătrundă în Balcani elementele stilistice folosite de iconografia cretani. Ulterior, în vremea Vornicului Șerban Cantacuzino, i-a fost adăugat un pridvor deschis, de zidărie pe stâlpi de piatră, zugrăvit de Iosif ieromonahul Hranite în stil brâncovenesc (1710).

Imagini din Biserica Bolniței-Pantocrator

Moaștele Sfântului Grigorie Decapolitul

Mănăstirea Bistrița, centru de spiritualitate ortodoxă, este locul unde, după opinia unor cercetători, s-a tipărit în țara noastră prima carte, „Liturghierul“ slavon al egumenului Macarie. Lăcașul a adăpostit prima tiparniță din Țara Românească, cea a lui Macarie – meșterul de tipar slavon și tot la Bistrița a existat o însemnată legătorie de cărți bisericești. În tezaurul cultural de la Bistrița, pe lângă multe cărți – manuscrise și obiecte de artă religioasă, se regăsesc și o multitudine de ferecături de evangheliare, panaghiarul de la Bistrița și relicvarul executat în aur și împodobit cu pietre scumpe și mărgele.

Nu doar boierii Craiovești, ci și descendenții lor „multe au înfrumusețat și din nou au făcut această dumnezeiască și sfântă casă”. În 1683, Constantin Brâncoveanu dăruiește mănăstirii policandrul ornate cu ouă de struț, obiecte de cult, cărți liturgice și clopotul mare, reparând așezământul, zugrăvit apoi în 1820 de marele ban Grigore Brâncoveanu.

Afectată de trecerea timpului și de cutremurul din 1838, ctitoria Craioveștilor necesită operațiuni de demolare și reconstrucție. Lucrările, începute în 1846 de Gheorghe Bibescu, au fost încheiate de Știrbei Vodă la 15 august 1885, când a fost sfințită biserica mare, închinată „Adormirii Maicii Domnului”. Pictura noii biserici a fost executată de Gheorghe Tătărescu, în 1850, o pictură realistă, dar monumentală, cu registre largi. Catapeteasma a fost realizată la Viena, din lemn de tei, aurită. La puțin timp după sfințirea ctitoriei Bibescu-Știrbei, vremurile potrivnice au dus la micșorarea numărului de călugări, după 1877 funcționând în mănăstire diferite instituții social-culturale.

Din 1948, prin Hotărârea Sinodului, Mănăstirea Bistrița este transformată în mănăstire cu obște de maici, iar apoi, prin decretul 410/1959 desființată de comuniști. În 1984, mănăstirea revine în cadrul Episcopiei Râmnicului, începând un amplu proces de revigorare a vieții monahale, sub călăuzirea Prea Sfințitului Gherasim.